

Pietro Archiati

Buddha a Zarathuštra

Vývoj lidstva po potopě můžeme, jak již bylo řečeno, považovat za vývoj náboženství jako takového. Počátek představuje staroindická kultura, která se vyznačovala hlubokou touhou po návratu do opuštěného duchovního světa. Z původního prožitku ducha zbylo v sedmém, osmém tisíciletí před přelomem věků již jen snivé instinktivní jasnozření. Později se vytratilo i to a zbyla jen vyprávění o tom, co prožívali předkové před potopou na starém atlantském kontinentu, když se ještě stýkali s vyššími duchovními bytostmi. Člověk a Země tenkrát žili - tak se to teskně tradovalo - v naprostém souladu s nebesy.

Tato první forma náboženství tak nemohla být ničím jiným než výrazem smutku nad ztrátou bezprostředního spojení s duchem. Hluboký zármutek prostupoval duši lidí, kteří se ve světě hmoty cítili osiřelí a opuštění. Toužili po návratu do ztraceného ráje. V oněch dobách ještě člověk nedokázal posoudit, jak hluboký, jemu prospěšný smysl může mít život ve stavu vtělení. Neměl v sobě dosud síly, aby se mohl postavit vývoji, který je možný jen konfrontací se všemi pozemskými silami.

Je tedy pochopitelné, že první forma náboženství se vyznačovala hlubokým odporem vůči hmotnému světu. Člověk vnímal, že oproti bohatství duchovního světa je svět hmoty jednotvárný a bledý. Spojením s hmotou se lidské vědomí zatemňuje. Víditelný svět tak byl považován májáj, za velkou iluzi, velké nebytí. Člověk ještě nebyl schopen nahlédnout, že pro jeho vývoj je práce ve fyzickém světě a na fyzickém světě nezbytná. Chtěl z tohoto světa pryč, zpátky do duchovní domoviny. Náboženství bylo tenkrát útekem z pozemských poměrů. Buddha sedící s překříženýma nohama je ztělesněním náboženství, které božství nehledá v proměňování a tvoření na Zemi, nýbrž v ryze duchovním světě.

Zarathuštra - Země jako pracovní pole

Ve druhé poatlantské kultuře, kultuře staroperské, se naproti tomu projevuje něco úplně nového: Velký zasvěcenec Zarathuštra uvedl zcela nový druh náboženství, čímž mohl být překonán někdejší odpor k fyzickému světu. Člověk nyní začal prožívat pozitivní smysl svého vtělení na Zemi.

Zarathuštra je první, kdo se na Zemi dívá jako na pole, na němž se vyplatí pracovat. Má za to, že člověk ve svém vývoji dosáhl úrovně, na níž může vnitřně pokročit dál jen životem na Zemi. Svět hmoty je sice stále ještě považován za něco, co odporuje duchu - působí v něm temná duchovní mocnost Angra Mainju (Ahriman), odpůrce Ahury Mazdy (Ormuzda), jenž je bytostí světla a dobra - nové je však přesvědčení, že právě tento boj mezi dobrem a zlem, mezi duchem a hmotou, může člověka nejspíš přivést ve vývoji dál.

Ve čtvrtém, pátém tisíciletí před přelomem věků Zarathuštra prorocky předpověděl něco, co pak natrvalo určovalo ráz poatlantských mysterií. Jeho velké proroctví znělo: Duch Slunce, velká duchovní aura - již nazýval Ahura Mazda - se stále více přibližuje Zemi s cílem učinit z ní své nové sídlo. Viděl, že sluneční duch opouští svou sluneční domovinu a víc a víc se spojuje s živly a silami Země. Země jako dějiště vývoje všech lidí se měla stát i jeho

domovem. Za úkol náboženství Zarathuštra považoval projevovat úctu duchu sluneční soustavy a vnitřně ho doprovázet v jeho přibližování se Zemi. Tak je i pochopitelné, proč jako první dokázal přitakat úkolu, který člověk může splnit jen svým životem na Zemi.

Uvedené dvě formy náboženství, staroindická a staroperská, představují dvě hlavní formy všech náboženství před přelomem věků:

- v první z nich člověk dosud nedokáže přitakat životu a utrpení na Zemi v jejich prospěšnosti a smyslu;
- ve druhém se člověk přiklání právě k vývoji, kterým může projít pouze svým životem na Zemi.

Důležitým rysem všech východních náboženství je nechuť ke světu hmoty, snaha osvobodit se od něj. Platí to ještě i několik staletí před přelomem věků pro Buddhu. I pro něj spočívá smysl vnitřního vývoje člověka v tom, aby co nejrázněji uhasil žízeň po pozemském bytí.

Pro Zarathuštru je sluneční duch na opačné cestě: opouští čistě duchovní svět a přichází na Zemi, aby na ní zůstal - až do konce jejího vývoje. Chce člověka na jeho vývojové cestě na Zemi doprovázet.